

Türkiye'nin demokratikleşmesinde önemli bir adım... 5 Aralık Kadın Hakları Günü'nde hangi haklar tanınmıştır?

<http://www.superhaber.tv/5-aralik-kadin-haklari-gununde-hangi-haklar-tanimistir-95564-haber>
ALINTIDIR

Kadınların Seçme ve Seçilme Hakkının Tanınması, 1930'larda, Türkiye'de kadınların siyasi haklarını kazanması için gerekli yasaların çıkarılmasını ifade eder. Kadınların siyasi hayatta seçme ve seçilme hakkını elde etmesi; toplumsal hayatta gerçekleşen Atatürk Devrimleri'nden birisidir. 1930 yılından itibaren çıkarılan bir dizi yasa ile önce Belediye seçimlerine katılma, sonra köylerde muhtar olma ihtiyar meclislerine seçilme hakkı tanınan kadınların milletvekili seçme ve seçilme hakları, 5 Aralık 1934'de Anayasa ve Seçim Kanunu'nda yapılan yasa değişikliği ile tanındı. Peki, 5 Aralık Kadın Hakları Günü'nde hangi haklar tanınmıştır.

Türkiye'nin demokratikleşmesinin en önemli adımlarından birisinin, kadınlara seçme ve seçilme hakkı verilmesi olduğunu ifade eden Karabük Belediye Başkanı Rafet Vergili, şunları kaydetti: "Tarihimiz boyunca devlet idaresinde, çalışma hayatında ve aile içinde etkin bir yer tutan, kadim kültürümüzün şekillenmesinde, eğitimde, istihdamda, karar alma ve yönetim mekanizmalarında büyük bir görev üstlenen **Türk Kadınına**, Cumhuriyet döneminde siyasi hayatta hak ettiği rolü üstlenme imkanı tanınmış; **Gazi Mustafa Kemal Atatürk**'ün öncülüğünde dünya geneline göre oldukça erken bir tarihte kadınlarımız seçme ve seçilme hakkına kavuşmuşlardır." **5 Aralık 1934'de Anayasa ve Seçim Kanunu**'nda yapılan yasa değişikliği ile tanındı

TÜRKİYE'DE KADINLARA SEÇME VE SEÇİLME HAKKININ TANINMASI

Kadınların Seçme ve Seçilme Hakkının Tanınması, 1930'larda, Türkiye'de kadınların siyasi haklarını kazanması için gerekli yasaların çıkarılmasını ifade eder. Kadınların siyasi hayatta seçme ve seçilme hakkını elde etmesi; toplumsal hayatta gerçekleşen Atatürk Devrimleri'nden birisidir.

1930 yılından itibaren çıkarılan bir dizi yasa ile önce Belediye seçimlerine katılma, sonra köylerde muhtar olma ihtiyar meclislerine seçilme hakkı tanınan kadınların milletvekili seçme ve seçilme hakları, 5 Aralık 1934'de Anayasa ve Seçim Kanunu'nda yapılan yasa değişikliği ile tanındı.

BELEDİYE SEÇİMLERİNDE SEÇME VE SEÇİLME HAKKI

Kadınların belediye seçimlerinde seçme ve aday olma hakkı 3 Nisan 1930'da Belediye Kanunu'nun kabul edilmesiyle tanındı.

KADINLARIN KATILDIĞI İLK BELEDİYE SEÇİMLERİ

Kadınlar siyasal haklarını ilk kez 1930 yılındaki Belediye seçimlerinde kullandılar. Seçimler, Eylül başından Ekim'in 20'sine kadar sürdü. Şehir meclislerine girebilen kadınlar arasında İzmir seçimlerinde Cumhuriyet Halk Fırkası (CHF)'nin iki kadın adayları olan Hasane Nalan ve Benal Nevzat Hanımlar ile, İstanbul seçimlerinde CHF adayları olan Rana Sani Yaver (Eminönü), Seniye İsmail Hanım (Beykoz), Ayşe Remzi Hanım (Beyoğlu), Nakliye (Beyoğlu), Latife Bekir (Beyoğlu) Hanımlar vardır.

KÖY MUHTARI SEÇME VE SEÇİLME HAKKI

Köy Kanunu'nun 20. Maddesinin değiştirilmesine dair 26 Ekim 1933 tarihli ve 2329 sayılı kanunun çıkarılmasıyla; kadınların köy muhtar ve heyetlerine seçilme hakkı tanındı.

İLK KADIN MUHTARIN SEÇİMİ

Aydın'ın Çine ilçesine bağlı Demirdere köyünde (Bugünkü Karpuzlu ilçesi) yaklaşık 500 oy alarak seçimi kazanan Gül Esin, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kadın muhtarı oldu.

MİLLETVEKİLİ SEÇME VE SEÇİLME HAKKI

Türkiye'deki kadınlar milletvekili olabilmek için ilk adımı 1923'te atmışlardı. Bu adım, kadınların 1923 yılında Nezihe Muhiddin önderliğinde ilk kadın partisi "Kadınlar Halk Fırkası"nı kurma isteğidir. Fakat 1909 Seçim Kanunu sebebiyle bu parti kurma girişimi, Kadınlar Halk Fırkası'nın Türk Kadınlar Birliği adlı derneğe dönüşmesi ile sonuçlanmıştı.

1924 anayasası hazırlanırken kadınların milletvekili seçme ve seçilme hakkına sahip olması gündeme geldi ancak TBMM genel kurulunda bu hakların yalnızca erkeklere tanınması fikri ağır bastığından kadınlar siyasal haklar sağlayamadılar.

Gerekli yasal değişiklik 1934 yılında Başbakan İsmet İnönü ve 191 milletvekilinin sunduğu Anayasa ve Seçim Kanununda değişiklik yapılmasını öngören yasa önerisi sonucu gerçekleşti. Öneri, 5 Aralık 1934'te Mecliste görüşüldü. Yapılan oylamada, 317 üyeli Meclis'te, oylamaya katılan 258 milletvekilinin tamamının oyuyla değişiklik önerisi kabul edildi. Anayasanın 10. ve 11. Maddeleri değiştirilerek her kadına 22 yaşında seçme, 30 yaşında seçilme hakkı verildi. Bu anayasa değişiklikleri çerçevesinde İntibah-ı Mebusan Kanunu (Milletvekili Seçimi Kanunu)'nda 11 Aralık 1934'de yapılan değişiklikler sonucu anayasada tanınan haklar seçim kanunuyla da düzenlendi.

Yasanın çıkmasının ardından 7 Aralık 1934'te, Türk Kadınlar Birliği İstanbul'da Beyazıt Meydanı'nda büyük bir kutlama mitingi ve Beyazıt'tan Taksim'e bir yürüyüş düzenledi.

KADINLARIN KATILDIĞI İLK GENEL SEÇİMLER

Türkiye'de kadınların katıldığı ilk genel seçimleri, 8 Şubat 1935 yılında yapılan TBMM 5. dönem seçimleridir. Bu seçimlerde 17 kadın milletvekili TBMM'ye girdi. 1936 yılı başında boşalan milletvekillikleri için yapılan ara seçiminde emekli öğretmen Hatice Özgenel'in Çankırı milletvekili olarak seçilmesiyle meclisteki kadın milletvekili sayısı 18'e çıktı.